

PÕHJA-SAKALA VALLAVOLIKOGU

Pealkiri:	Põhja-Sakala valla 2026. a eelarve			
Number:	39			
Tüüp:	määrus			
Algataja:	Põhja-Sakala Vallavalitsus			
Menetlusse võtmise kuupäev:	21.01.2026			
Juhtivkomisjon:	Eelarve- ja majanduskomisjon			
Ettekandja:	Tiiu Nõmmik			
Kaasettekandja:	Mehis Vinni			
Muudatusettepanekute tähtaeg:				
I lugemise kuupäev:	29.01.2026			
Muudatusettepanekute tähtaeg:				
II lugemise kuupäev:				
Vastuvõtmise kuupäev:				
Kaasatud organisatsioonid:	Volikogu komisjonid			
Eelnõu vastuvõtmine:	Koosseisu häälteenamus		Poolthäälte enamus	x

Põhja-Sakala valla 2026. a eelarve

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 1, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 23 lõike 2, Põhja-Sakala valla põhimääruse § 41 ning Põhja-Sakala valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise korra § 6 lõike 8 alusel.

§ 1. Põhja-Sakala valla 2026. aasta eelarve

Kinnitada Põhja-Sakala valla 2026. aasta eelarve mahuga 22 056 504 eurot, mis sisaldab põhitegevuse tulusid, põhitegevuse kulusid, investeerimistegevust, finantseerimistegevust ja likviidsete varade muutust vastavalt lisale.

§ 2. Volituste andmine vallavalitsusele

Lubada vallavalitsusel:

- 1) täpsustada eelarvet riigieelarve eraldiste, sihtotstarbeliselt planeeritud ja eraldatud vahendite või annetuste võrra pärast vastavate riigi õigusaktide vastuvõtmist, lepingute sõlmimist või annetuse saamist;
- 2) kui eelarveaasta jooksul koostatakse lisaeelarve, tuleb vallavalitsusel selles kavandada käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud eelarve täpsustused.

§ 3. Rakendussätted

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, kuid seda rakendatakse tagasiulatuvalt 01. jaanuarist 2026.

allkirjastatud digitaalselt

Taavi Umal

vallavolikogu esimees

Lisa: Koondeelarve

Määruse seletuskiri**1. Vastuvõetava akti eesmärk**

Eelnõu eesmärgiks on kehtestada Põhja-Sakala valla 2026. a eelarve.

2. Eelnõu õiguslik alus

[Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) § 22 lõike 1 punkti 1 kohaselt on valla- või linnaeelarve vastuvõtmine ja muutmine volikogu ainupädevuses.

Täpsemalt reguleerivad eelarve eelnõu koostamist, menetlemist ja vastuvõtmist [kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse](#) § 22 ja § 23.

§ 22. Eelarve eelnõu koostamine

- (1) Eelarve eelnõu koostab valla- või linnavalitsus vastavalt käesoleva seaduse §-des 5 ja 21 sätestatule. Eelarve eelnõule lisatakse seletuskiri.
- (2) Seletuskirjas esitatakse vähemalt järgmine informatsioon:
- 1) selgitused ja põhjendused käesoleva seaduse § 5 lõikes 3 kirjeldatud detailsuses eelmise aasta, jooksva aasta ning eelseisva eelarveaasta kohta;
 - 1¹) selgitused eelarve eelnõus ja eelarvestrateegias esinevate andmete oluliste erinevuste kohta;
 - 2) ülevaade arengukavas ja muudes arengudokumentides kajastatud eesmärkide kavandatavast täitmise plaanist eelseisval eelarveaastal ning nende täitmiseks kavandatavatest tegevustest;
 - 3) ülevaade eelseisvaks eelarveaastaks kavandatavatest investeeringutest koos maksumuste ja finantseerimisallikatega;
 - 3¹) kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse oodatav põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoomus eelseisva eelarveaasta lõpuks;
 - 4) ülevaade finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamise menetluse ajal eelarvestrateegias või raske finantsolukorra ohu kõrvaldamise menetluse ajal saneerimiskavas eelseisvaks eelarveaastaks kavandatud tegevuste või meetmete kohta
 - 5) muu oluline informatsioon eelseisva eelarveaasta kohta.
- (2¹) Kui vallas või linnas on moodustatud osavald või linnaosa, esitatakse eelarve eelnõu koos seletuskirjaga arvamuse avaldamiseks osavalla- või linnaosakogule. Osavalla- või linnaosakogu arvamus lisatakse volikogule esitatavale eelarve eelnõu seletuskirjale.
- (3) Eelarve eelnõu ja seletuskirja esitab valla- või linnavalitsus volikogule hiljemalt üks kuu enne eelseisva eelarveaasta algust.
- (4) Eelarve eelnõu ja seletuskiri avaldatakse pärast nende volikogule esitamist kohaliku omavalitsuse üksuse veebilehel. Seletuskiri peab olema veebilehel kättesaadav kuni eelarveaasta lõpuni.

§ 23. Eelarve vastuvõtmine

- (1) Eelarve eelnõu muutmise ettepanekule lisab selle algataja põhjendused ja arvestused kavandatavate muudatustega kaasnevate väljaminekute ja nende katteallikate kohta. Volikogu poolt tehtava ettepaneku läbivaatamisel kuulatakse ära valla- või linnavalitsuse arvamus.
- (2) Eelarve võtab volikogu vastu määrusega.
- (3) Eelarve avaldatakse pärast selle vastuvõtmist kohaliku omavalitsuse üksuse veebilehel. Veebilehel avaldatakse samuti eelarve menetlemist käsitlevad volikogu ja volikogu komisjonide istungite protokollid.
- (4) Eelarve jõustub eelarveaasta algusest.

[Põhja-Sakala valla põhimäärus](#) reguleerib eelarve koostamise üldpõhimõtteid:

§ 41. Eelarve koostamise ja finantsjuhtimise üldpõhimõtted

- (1) Vallal on iseseisev eelarve, mis koostatakse lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest ning valla arengukavast ja eelarvestrateegiast.
- (2) Olulisemad eelarve koostamise põhimõtted on:
- 1) eelarves peavad kajastuma kõik tulud ja kulud (täielikkuse põhimõte);
 - 2) eelarve kõik tulud ja kulud peavad olema nii selgesti ja arusaadavalt esitatud, et nende päritolu ja eesmärk oleksid üheselt mõistetavad (selguse põhimõte);
 - 3) eelarve tulud ja kulud peavad olema kooskõlas (tasakaalustatuse põhimõte);
 - 4) eelarve hõlmab kindla perioodi (elarveaasta) tulusid ja kulusid (eelnevuse põhimõte);
 - 5) kassaühtsus, mis tähendab, et eelarve kõik tulud koondatakse ühtsele kontserniarvele ja sealt tehakse ülekanded kõikide (sealhulgas alaeelarvete) kulude katmiseks (ühtsuse põhimõte);

6) keelatud on tulude sidumine konkreetsete kuludega ning erikassade ja erifondide pidamine (eesmärgist sõltumatuse põhimõte);

7) kõik eelarve menetluse etapid peavad olema avalikustatud määral, mis võimaldab igal kodanikul saada ülevaate kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvepoliitikast (avalikkuse põhimõte).

(3) Eelarve täitmist, raamatupidamist ning finantsjuhtimist korraldab valitsus.

Eelarvevahendite kasutamise kontrolli teostavad volikogu ja revisjonikomisjon.

Täpsemalt reguleerib valdkonda [Põhja- Sakala valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord](#), kus eelarve koostamist, menetlemist ja vastuvõtmist reguleerivad §-id 5 ja 6.

§ 5. Eelarve koostamine ja menetlemine

(1) Vallavalitsus kehtestab iga aasta eelarve eelnõu koostamise ajakava, tingimused ja vormid 10. septembriks või sellele eelneval tööpäeval.

(2) Vallavalitsus koostab valla eelarve tulude mahu prognoosi, arvutab välja tegevusalade piirsummad 10. oktoobriks või sellele eelneval tööpäeval ja saadab need tegevusalade ja hallatavate asutuste eelarvete eest vastutajatele eelarve koostamiseks.

(3) Hallatavad asutused ja valdkondade eest vastutavad ametnikud esitavad eelarvetaotlused koos seletuskirjaga ametiasutusele alaeelarve liigenduses käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt 10. novembriks või sellele eelneval tööpäeval.

(4) Teised juriidilised isikud ja füüsilisest isikust ettevõtjad saavad esitada nõuetekohaseid taotlusi vallaeelarvest toetuste saamiseks hiljemalt eelarveaasta eelneva aasta 1. novembriks.

§ 6. Eelarve menetlemine ja vastuvõtmine

(1) Eelarvetaotluste läbivaatamisel ametiasutuses hinnatakse kulude põhjendatust ja otstarbekust, nende vastavust õigusaktidele, valla arengukavale ja eelarvestrateegiale ning hallatavate asutuste arengukavadele. Eelarvetaotluste üle peetakse läbirääkimisi hallatavate asutuste esindajate ja ametiasutuse esindajate vahel.

(2) Pärast läbirääkimisi koostab ametiasutus eelarve eelnõu vastavalt korra §-s 4 määratud liigendusele ning esitab selle koos seletuskirjaga volikogule.

(3) Seletuskirjas esitatakse põhjalikult järgmine informatsioon:

1) selgitused ja põhjendused korra §-s 4 kirjeldatud detailsuses eelmise aasta, jooksva aasta ning eelseisva eelarveaasta kohta;

2) ülevaade arengukavas ja muudes arengudokumentides kajastatud eesmärkide kavandatavast täitmise plaanist eelseisval eelarveaastal ning nende täitmiseks kavandatavatest tegevustest;

3) ülevaade eelarveaastaks kavandatavatest investeeringutest koos maksumuste ja finantseerimisallikatega;

4) ülevaade finantsdistsipliini tagamise meetmete rakendamise ka vas või raske finantsolukorra ohu kõrvaldamise menetluse ajal saneerimiskavas eelseisvaks eelarveaastaks kavandatud tegevuste kohta (kui nimetatud kavad on kehtestatud);

5) muu oluline informatsioon eelarveaasta kohta.

(4) Eelarve eelnõu ja seletuskirja esitab vallavalitsus volikogule hiljemalt üks kuu enne eelarveaasta algust.

(5) Volikogu komisjonid analüüsivad eelarve eelnõud ning esitavad vallavalitsusele omapoolsed seisukohad ja ettepanekud. Muudatusettepanekud esitatakse volikogu kehtestatud tähtjaks enne eelarve teist lugemist.

(6) Eelarve eelnõu muutmise ettepanekule lisab selle algataja põhjendused ja arvestused kavandatavate muudatustega kaasnevate väljaminekute ja nende katteallikate kohta. Eelarve

menetlemise käigus ei pea vallavalitsus ega volikogu arvestama neid muudatusettepanekuid, mis suurendavad eelarve kulude kogusummat ja millele pole näidatud katteallikaid.

(7) Eelarve eelnõud arutatakse vähemalt kahel volikogu istungil kahel lugemisel, kusjuures ettepanekute läbivaatamisel kuulatakse ära vallavalitsuse arvamus. Ettepanekute läbivaatamisel on kohustuslik kinni pidada põhitegevustulemile kehtestatud nõuetest.

(8) Eelarve võtab volikogu vastu määrusega.

(9) Eelarve jõustub eelarveaasta algusest.

3. Vastuvõetava akti jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, kuid seda rakendatakse tagasiulatuvalt 01. jaanuarist 2026.

4. Eelnõu kaasamisprotsess

Eelnõu menetlusprotsessis kaasatakse volikogu komisjonid.

5. Eelnõu koostajad

Eelarve eelnõu koostaja Tiiu Nõmmik, määruse eelnõu koostaja vallasekretär Veronika Ling
19.01.2026